

Rauma Kauppakatu 19 arkeologinen konekaivun valvonta 2010

Andreas Koivisto ja Sarita Louzolo

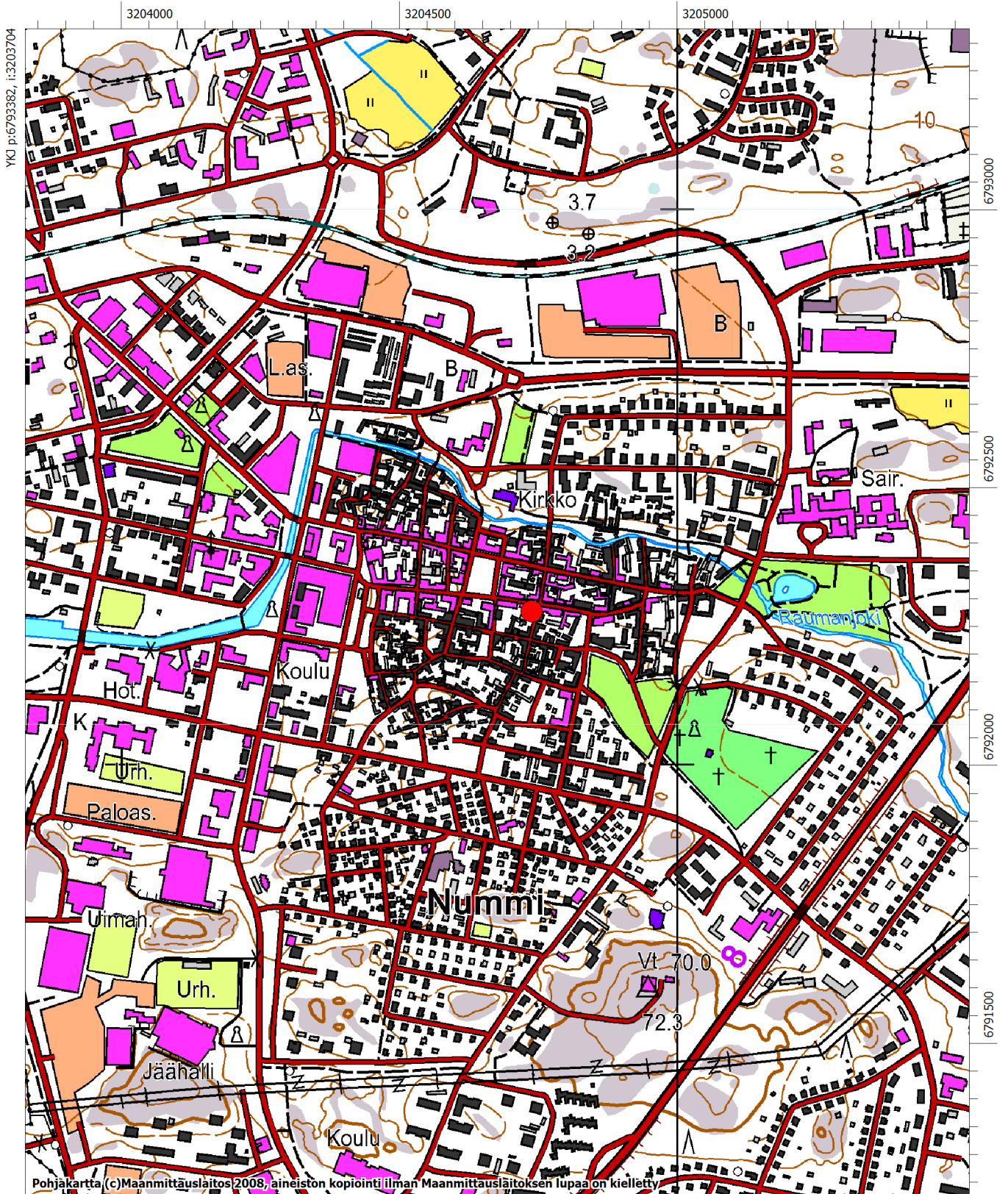

MUSEOVIRASTO

Arkisto- ja rekisteritiedot

<i>Kohteen nimi:</i>	Rauma, Kauppakatu 19 (Kiinteistö Oy Sukkla)
<i>Kunta:</i>	Rauma
<i>Kaupunginosa:</i>	Vanha Rauma
<i>Tonttinumero:</i>	684-1-139-105
<i>Mj-numero:</i>	684500001, Vanha Rauma
<i>Kohteen laji:</i>	Kaupunki
<i>Ajoitus:</i>	1600-luku → nykyaika
<i>Peruskartta:</i>	1132 08
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	Tontin koordinaatit Pkoo= 6792280 Ikoo=3204731
<i>ETRS-TM35FIN-koordinaatit:</i>	Tontin koordinaatit Pkoo=6789429 Ikoo=204681
<i>Maanomistaja:</i>	Juha Runnari
<i>Tutkimuksen laatu:</i>	Konekaivun valvonta
<i>Tutkimuslaitos:</i>	Museovirasto, rakennushistorian osasto
<i>Kaivaustenjohtaja:</i>	FM Andreas Koivisto
<i>Harjoittelija:</i>	fil.yo Sarita Louzolo
<i>Kenttätyöaika:</i>	4.-7.6.2010
<i>Tutkitun alueen laajuus:</i>	noin 40 m ²
<i>Rahoittaja:</i>	Museovirasto
<i>Kustannusarvio:</i>	virkatyönä
<i>Digitaaliset kuvatallenteet:</i>	217915:1-5
<i>Löydöt:</i>	KM 2010035:1-3
<i>Tutkimushistoria:</i>	Hakanpää, Päivi, 2009: Rauma-Raumo. Kaupunkiarkeologinen inventointi. MV/RHOA.
<i>Kaivauskertomuksen sivumäärä:</i>	12
<i>Alkuperäinen raportti:</i>	Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV/RHOA)
<i>Kopiot (3 kpl):</i>	Rauman museo, Satakunnan museo, Juha Runnari

Rauma Kauppakatu 19

YKJ p:6793382, i:3203704

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

Tiivistelmä

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti kesäkuussa 2010 arkeologisen valvonnan Vanhan Rauman Kauppakatu 19:ssä sijaitsevalla tontilla, kun yksityistontin pihalle kaivettiin oja uutta sadevesiputkitusta varten. Koska oletettiin, että alueilla voi sijaita kaupunkiarkeologisia muinaisjäännöksiä, oli paikalla arkeologi valvomassa kaivutöitä. Valvonta suoritettiin virkатыönä Rauman Kalatorin arkeologisten kaivausten kanssa samanaikaisesti. Valvonnan aikana havaitut maakerrokset olivat pääosin sekoittuneita lukuun ottamatta aivan tontin pohjois- ja itäpäätyä eikä vanhoja rakenteita havaittu.

Sisältö

Arkisto- ja rekisteritiedot	1
Peruskarttaote.....	2
Tiivistelmä	3
Sisältö.....	4
1. Johdanto	5
2. Ympäristö.....	6
3. Historiallinen tausta	7
4. Menetelmät	8
5. Havainnot.....	9
Tulokset.....	11
Lähteet ja kirjallisuus	12

Liitteet

- Liite 1:** Kuvaluettelo
Liite 2: Löytöluettelo
Liite 3: Kartat

1. Johdanto

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti kesäkuussa 2010 parin päivän mittaisen arkeologisen kaivinkonevalvonnan Rauman Kauppakatu 19 tontilla. Valvonta tuli ajankohtaiseksi, kun tontin omistaja halusi kaivaa tontille uudet sadevesiviemärit. Koska alue oli Museoviraston kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa (Hakanpää 2009) määritelty mahdolliseksi muinaisjäännösalueeksi, oli kaivutyöt suoritettava arkeologin valvonnassa. Valvonta suoritettiin 4.-7.6.2009 välisellä ajalla.

Koska kaivutyöt tehtiin yksityistontilla, valvonta suoritettiin virkatyönä Rauman Kalatorin arkeologisten pelastuskaivausten kanssa samanaikaisesti. Tontille kaivettiin noin metrin levyinen oja, joka ulottui lähes koko tontin poikki idästä Isopoikkikadulta pohjoiseen Kauppakadulle. Paikalla ei kuitenkaan pystytty Museoviraston puolesta olemaan jatkuvasti ja koska rakenteita ei havaittu, paikalla tyydyttiin käymään aina kun Kalatorin kaivauksien lomasta ehdittiin.

Kaivutöitä oli valvomassa kaksi eri henkilöä; FM Andreas Koivisto ja fil.yo Sarita Louzolo. Valvonnassa esiin tulleet esineet puhdistettiin ja luetteloitiin sekä kartat piirrettiin puhtaaksi ja raportti kirjoitettiin Museoviraston Rakennushistorian osastolla Helsingissä.

2. Ympäristö

Kauppakatu 19 sijaitsee Vanhassa Raumassa nykyisen Kauppatorin ja Kalatorin välisellä alueella. Tontti rajautuu pohjoisessa Kauppakatuun ja idässä Isoipoikkikatuun.

Kuva 1. Ote vuoden 1756 Raumaa kuvaavasta kartasta. Kauppakatu 19 tontti merkitty karttaan punaisella.

3. Historiallinen tausta¹

Rauma on yksi kuudesta Suomeen keskiajalla perustetusta kaupungista, silti sen varhaisesta historiasta tiedetään vain vähän. Historiallisten lähteiden perusteella Rauma sai kaupunkioikeudet ensimmäisen kerran vuonna 1442 (FMU 2457). Kaupungin alueella ei ole Markus Hiekkasen mukaan ollut kylämaista asutusta ennen 1400-lukua (Hiekkänen 2007: s. 253). Vaikka Rauma on nykyään osa Satakuntaa, on se keskiajalla kuulunut Varsinais-Suomeen eli Turun linnalääniin (Hiekkänen 1983: s. 3).

Monen muun keskiaikaisen kaupungin lailla myös Raumaa kiusasivat useat kaupunkipalot. Ensimmäiset historiallisesti dokumentoidut palot sattuiivat 1500-luvulla, jolloin kaupungin tiedetään palaneen ainakin vuosina 1522 ja 1536 (Hiekkänen 1983: s. 5; Lähteenoja 1946: s. 104). Vuonna 1640 tuhoutui kolmasosa kaupungista palossa ja myös Pyhän Kolminaisuuden kirkko paloi tässä yhteydessä. Tuhoisin palo syttyi kuitenkin vuonna 1682, jolloin miltei koko kaupunki tuhoutui. (Lähteenoja 1932: s. 44-45.) Vuoden 1682 jälkeen Rauma on välttynyt tuhoisilta suurpaloilta. Suurpalojen jälkeen kaupungin asemakaavaa on ollut helppo muuttaa. Tämän takia Rauman keskiaikaisesta asemakaavasta on karttamateriaalin ja arkeologisten tutkimusten puuttuessa vaikea sanoa mitään varmaa.

Rauman kaupungin tonttijakoa kuvaavia karttoja ei ole säilynyt ennen 1700-lukua. Tämän takia kaupungin 1700-lukua edeltävästä asemakaavasta ei voi sanoa mitään tarkempaa. Kirjallisten lähteiden puuttuessa edeltävistä asemakaavoista voi saada jonkinlaisen kuvan ainoastaan arkeologian keinoin. 1600-luvulla tapahtuneiden suurpalojen takia on kuitenkin todennäköistä, että asemakaavaa on muutettu palojen jälkeen. Muutamit arkeologiset havainnot antavat nimittäin viitteitä siitä, että asemakaava on saattanut olla hyvinkin erilainen ennen 1700-luvulla dokumentoitua tilannetta. (Hakanpää 2009: s. 11-12.)

Nykyinen katuverkosto noudattaa pitkälti vuoden 1756 Rauman karttaan merkittyjä katulinjoja.

¹ Historiallinen tausta lainattu Rauman Anundilanvaheen tutkimusraportista 2009

4. Menetelmät

Kesän 2010 valvonnan avulla pyrittiin selvittämään, oliko Rauman Kauppakatu 19 tontilla säilynyt vanhoja historiallisia rakenteita tai maakerroksia. Koska tontilla oli kaivettu useasti jo aiemmin, suurin osa vanhoista maakerroksista oli täysin tuhoutuneita ja kerrokset sekoittuneita. Aivan tontin itä- ja pohjoispäässä oli kuitenkin säilyneitä kulttuurikerroksia.

Kuva 2. Purkukerroksesta talteen otetut punasaviastian reuna- ja pohjapalat (KM 2010035: 2 ja 3).

Koska rakenteita ei havaittu, kirjattiin valvonta-alueella vain kerroksen paksuuksia. Kerroksia ei dokumentoitu koko kaivetun matkan osuudelta, vaan tietyiltä aluetta edustavilta osuuksilta. Näitä osuuksia ei piirretty, vaan dokumentoitiin ainoastaan digitaalisin valokuvin. Valvonta-alueelle ei tuotu erikseen korkeuskiintopistettä, vaan maakerrosten paksuudet mitattiin paikalla olleesta nykyisestä maanpinnasta alaspäin.

Kaivausalue sijoitettiin kartalle luonnostelemalla kaivettu alue Rauman kaupungilta saadulle kaupungin pohjakartalle. Lisäksi alue merkittiin peruskarttaotteelle.

Löytöjä otettiin talteen vain muutamia esimerkkejä. Koska kaivettu oja oli kapea ja kauha pieni, löydöt poimittiin kaivannon profiilista. Löydöt talletettiin Kansallismuseon historiallisen ajan kokoelmiin numeroilla KM 2010035:1-3.

5. Havainnot

Rauman Kauppakatu 19 tontilla suoritettiin sadevesiviemäriä varten kaivutöitä, joiden aikana maahan kajottiin. Maata avattiin noin 40 metrin matkalta metrin levyisenä ojana, joka kulki idästä tontin Isopoikkikadun puoleisesta päästä lähes Kauppakadun puoleiseen pohjoispäähän asti. Suurelta osin oja kaivettiin jo ainakin kertaalleen kaivetulle alueelle, mutta aivan tontin itä- ja pohjoispäässä oli arkeologisesti koskemattomia kerroksia. Rakenteita ei alueella havaittu.

Kuva 3. Kaivannon pohjoispäädyn länsiprofiilissa oli säilynyt kulttuurikerrosta.

Kaivannon itäpäässä talon eteläpuolella, tontin Isopoikkikadun puoleisessa päässä, erottui kuusi erilaista maakerrosta. Heti nykyisen maanpinnan alapuolella oli noin 10 cm paksu pintasora, jonka alla oli pintamultaa noin 20 cm paksuudelta. Pintamullan alla erottui noin 30 cm paksuinen purkukerros, jossa oli paikoitellen melko paljon isoja kiviä. Purkukerroksesta poimittiin myös punasaviastian pohjapalanen (KM 2010035: 1) sekä sisä- ja ulkopinnalta lasitettu punasaviastian palanen, jossa on sekä pohja että reuna (KM 2010035: 2). Purkukerroksesta tuli esiin myös selkeästi 1900-luvulle ajoittuvaa esineistöä sekä tiilenpalasia. Purkukerroksen alla oli kaksi kulttuurikerrosta, joista ylempi, tummanruskea siltin ja orgaanisenaineksen sekainen hiekka, oli noin 20 cm paksu. Tästä kerroksesta löytyi sisäpinnalta lasitetun boluskoristeisen punasaviastian paloja (KM 2010035:3). Alempi kulttuurikerros oli noin 10 cm paksu koostuen mustasta, hiiltyneestä

savensekaisesta hiekasta. Näiden kerrosten alapuolella esiin tuli pohjahiekka noin 90 cm syvyydellä nykyisestä pintamaasta.

Kauppakadun puoleisessa päässä kaivantoa, tontin pohjoispäässä, kaivanto ei ulottunut aivan pohjamaahan saakka. Oja kaivettiin noin 80 cm syvyyteen nykyisestä maanpinnasta. Profiilissa erottui noin 65 cm paksuudelta neljä erilaista sorakerrosta, joiden alla oli säilynyt noin 15 cm paksu kulttuurikerros, savensekainen mustanruskea hiekka. Kaivannon tästä osasta ei poimittu talteen esineitä.

6. Tulokset

Kauppakatu 19 tontille kaivetulta alueelta ei havaittu vanhoja säilyneitä rakenteita. Alueen maakerrokset olivat pääasiassa hyvin sekoittuneita ja kulttuurikerrokset täysin tuhoutuneita. Aivan ojan itä- ja pohjoispäässä oli kuitenkin säilynyt arkeologisesti koskemattomia kerroksia. Ojan itäpäässä oli 30cm paksun pintasoran ja pintamullan alla noin 30 cm paksu sekoittunut purkukerros, jossa oli sekoittuneena löytöaineistoa 1700–1800-luvuilta nykypäivään. Tämän kerroksen alla oli kaksi erilaista kulttuurikerrosta, jotka ajoittunevat 1600–1800-luvuille. Ojan pohjoispäässä erottui noin 65 cm paksuudelta neljä erilaista sorakerrosta. Sorakerrosten alla oli savensekainen mustanruskea kulttuurikerros, josta ei tullut löytöjä.

Kuva x. Kaivannon itäpään kulttuurikerroksesta löydetyn boluskuvioidun punasaviastian (KM 2010035: 3) palasia.

Helsingissä, 29.6.2010

Sarita Louzolo

Lähteet ja kirjallisuus

Kartat:

Gadolin, Daniel, 1756: Charta öfwer Sjö Staden Raumo uti Björneborgs Län. Författad år 1756 af då varande Extra ordinarie Landtmätare Daniel Gadolins. Kopio J. Stålström. KA Rauma 1 2d 19/06.

Lähteet:

FMU = Finlands medeltidsurkunder. <http://193.184.161.234/DF/index.htm>

Arkistoraportit:

Hakanpää, Päivi, 2009: Rauma-Raumo. Kaupunkiarkeologinen inventointi. MV/RHOA. http://www.rauma.fi/ymparisto/html/Rauma_Raumo%202009_p.pdf

Koivisto, Andreas 2009: Rauman Anundilanvaheen arkeologinen valvonta. MV/RHOA.

Kirjallisuus:

Hiekkanen, Markus, 1983: Rauma. *Keskiajan kaupungit 2*. Museovirasto, Helsinki.

Hiekkanen, Markus, 2007: Suomen keskiajan kivikirkot. *Suomen Kirjallisuuden Seuran toimituksia* 1117. Helsinki.

Kärki, Pekka, 1967: *Rauma. Vanhankaupungin inventointi sekä taiteellinen ja historiallinen arviointi*. Muinaistieteellinen toimikunta, rakennushistoriallinen toimisto.

Lähteenoja, Aina, 1932: *Rauman kaupungin historia II. 1600-1721*. Rauma.

Lähteenoja, Aina, 1939: *Rauman kaupungin historia IV. 1809-1917*. Rauma.

Käytetyt lyhenteet:

KA – Kansallisarkisto

MV/RHOA – Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto.

Rauma Kauppakatu 19 kuvaluettelo

Liite 1

A.Koivisto 2010

217915: 1-5

Päänumero	Alanumero	Aihe	Suunta	Tyyppi	Kuvaaja	Pvm	Vuosi
217915	1	Putkikaivanto tontin itäpäädyssä	E-sta	Digikuva	Andreas Koivisto	4.6.2010	2010
217915	2	Putkikaivannon N-profiili tontin itäpäädyssä	E-sta	Digikuva	Andreas Koivisto	4.6.2010	2010
217915	3	Putkikaivannon länsiprofiili tontin sisäpihalla	N:sta	Digikuva	Andreas Koivisto	4.6.2010	2010
217915	4	Yleiskuva	NW:sta	Digikuva	Andreas Koivisto	4.6.2010	2010
217915	5	Putkikaivannon pohjoispäädyn W-profiili	SW:sta	Digikuva	Andreas Koivisto	7.6.2010	2010

Rauma Kauppakatu 19 Löytöluettelo

Liite 2

A. Koivisto 2010

KM 2010035:

KM	Alanro	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2010035	1	Sekoittunut kerros	Punasavi	Astia	Pohjapala	1	pohjan halk.n.100	111,3
2010035	2	Sekoittunut kerros	Punasavi	Astia	Ruskealla lyijylasitteella ulko- ja sisäpinnalta lasitettu vadinpalanen, jossa on sekä pohja että reuna. Reunassa on 8mm leveää paksunnos ulospäin. Vadin syvyys 35mm.	1	syvyys 35	19,5
2010035	3	Ns.kulttuurikerros	Punasavi	Astia	Boluskuvioidun astian sisäpinnalla ruskea lyijylasite, joka on hieman lohkeillut.	4	halk. 90, 38, 32, 55	143,3

RAUMA KAUPPAKATU 19, ARKEOLOGINEN VALVONTA 2010**KARTTALUETTELO**

Karttanro		MK	Piirtäjä
1	Yleiskartta, valvottu alue	1:300	S.L.

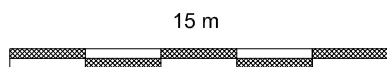
S.L. =Sarita Louzolo

Kauppakatu

Isopoikkikatu

Vanhankirkonkatu

 Säilynyttä kulttuurikerrosta

 Kerrokset tuhoutuneet

<p>RAUMA Kauppakatu 19 Andreas Koivisto 2010</p>	<p>Yleiskartta Konekaivussa valvottu alue Mk 1:300</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI S.Louzolo 2010 Puht.piirt. S. Louzolo 2010 Karttapohja Rauman kaupunki</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI Kartta 1</p>